

Biblioteca între tendințe generale, viziuni globale și priorități naționale

Vera OSOIANU,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Abstract: Articolul reliefează prioritățile profesionale ale anului 2019 pentru Sistemul Național de Bibliotecă. Acestea sunt fundamentate pe documentele IFLA, strategiile și cadrul legal al activității bibliotecare din țară. Autorul identifică preocupările magistrale ale bibliotecilor în anul 2019: implicarea comunității; centrarea pe toate grupurile de utilizatori; reinventarea serviciilor de bibliotecă; cunoașterea mai bună a utilizatorilor și non-utilizatorilor; crearea imaginii bibliotecii în comunitate; centrarea pe tehnologii.

Cuvinte-cheie: viziuni globale; priorități profesionale; Anul promovării imaginii bibliotecii.

Abstract: The article highlights the professional priorities of year 2019 for the National Library System. They are based on IFLA documents, strategies and the legal framework of the country's library field. The author identifies the major concerns of libraries in 2019: community involvement; focusing on all users groups; reinventing library services; better knowledge of users and non-users; creation of the library image in community; focusing on technologies.

Keywords: global visions; professional priorities; the year of promotion of the library image.

În loc de prolog sau Y.N. Harari și îmenirea bibliotecarului

Provocările cu care se confruntă lumea bibliotecară în ultimii ani sunt reale, complexe și foarte variate. Ele necesită noi perspective, noi politici și noi abordări. Nu există soluții de-a gata, dar există voință, proiecte, încercări, care mobilizează și dau speranțe. Bibliotecile sunt sortite să colaboreze, să se țină împreună pentru a descoperi ce doresc comunitățile, pentru a experimenta și a crea servicii, activități, programe, produse și procese inovative, care ar răspunde necesităților în permanentă schimbare.

În toamna acestui an (2018), am descoperit drumul spre unul dintre autorii în mare vogă acum - Yuval Noah Harari, profesor de istorie universală în cadrul Departamentului de Istorie al Universității Ebraice din Ierusalim. Cele trei cărți ale autorului, traduse în peste 40 de limbi, te ajută să înțelegi mai bine trecutul, dar, cel mai important, deschid o perspectivă foarte incitantă a viitorului. După aceste lecturi îl poți cita cu toată încrederea pe Călin-Theodor Ștefanopol, care spunea referindu-se la Faust-ul lui Goethe - „**Faust**, o lectură la **finalul** căreia **simți** pentru o secundă că ai **cucerit lumea**”. Ca și Faust, aceste lecturi

nu sunt deloc ușoare, dar sunt cu siguranță fundamentale și deschid un orizont nebănuțit spre înțelegerea viitorului.

Recomandarea cărților a venit din două adrese: Jolita Steponaitienė de la Biblioteca Națională a Lituaniei și scriitorul Ion Mărgineanu de la Târgoviște, care a dăruit familiei întregul set.

O primă idee a autorului pe lângă care nu poate trece, fără să se oprească, nici un bibliotecar, este că „Astăzi principala sursă de avere este cunoașterea”. Care este relația bibliotecă-cunoaștere este un lucru bine cunoscut. Însăși biblioteca este simbolul cunoașterii. Harari consideră că „Cultura modernă este cea mai puternică din istorie și cercetează, inventează, descoperă și se dezvoltă neconștient”. Acesta este convins că, dacă vom investi în cercetare, descoperirile științifice vor accelera progresul tehnologic, noile tehnologii vor stimula dezvoltarea economică, iar o economie prosperă va aloca și mai mulți bani cercetării. Harari este convins că „Într-o bună zi, cunoștințele noastre vor fi atât de vaste, iar tehnologia noastră va fi atât de avansată, încât vom produce elixirul tinereții veșnice, elixirul fericirii adevărate și orice alt medicament pe care ni l-am putea dori – și nici un zeu nu ne va opri”. Pornind de la aceste idei, cred că ar trebui să sporim influența bibliotecii în procesul de cercetare. O perspectivă enormă pentru bibliotecă.

Mă gândesc că fără aceste recomandări ajungeam la Harari cu mult mai greu și poate mai târziu sau deloc și că, de fapt, aceasta este menirea bibliotecarului – deschiderea drumului spre cunoaștere. După ce treci prin *Homo Deus: scurtă istorie a viitorului*, devine tot mai înțeles îndemnul venit din mai multe adrese: „Nu citești cărți bune, pentru că nu veți avea timp să le citești pe cele foarte bune”, dar și faptul că, în vremurile, care se anunță, bibliotecarul poate fi de mare preț, dacă va ști să-și aleagă prioritățile.

Prin tradiție, la stabilirea priorităților de activitate pentru anul viitor sunt luate ca bază cele mai actuale documentele fundamentale generate de IFLA și alte instituții de profil, precum și documentele generate la nivel național și, de asemenea, realitățile și specificul local.

Prioritățile anului 2019 sunt fundamentate pe:

✓ Raportul IFLA privind tendințele: Actualizări 2018 /IFLA TREND REPORT 2018UPDATE // https://trends.ifla.org/files/trends/assets/documents/ifla_trend_report_2018.pdf

✓ Raportul IFLA privind Viziunea Globală/ Global Vizion Report (2018) // <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-intro.pdf>

✓ Tendințe de top 2018 în bibliotecile universitare/2018 top trends in academic libraries // <https://crln.acrl.org/index.php/crlnews/article/view/17001/18750>

✓ Legea cu privire la bibliotecă [online] [Accesat 27.11.2018]. Disponibil: <https://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Lege-cu-privire-la-bibliotecă.pdf>

✓ Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” // <http://particip.gov.md/projectview.php?l=ro&idd=5805&fbclid=IwAR2yHBGujP-LOvm80OI4VmtL7ZSnAo2-J67qsDCT1RKRhH2HJOz3XAIEFZ8>

Toate aceste documente conturează mai accentuat ofertele universale ale bibliotecii, care au ca nucleu:

- Informarea;
- Lectura;
- Tehnologiile de informare și comunicare;
- Sănătatea;
- Învățarea;
- Cultura.

O privire de ansamblu asupra bibliotecilor inovative din întreaga lume reliefează următoarele preocupări magistrale ale anului 2019:

- Implicarea comunității;
- Centrarea cu toate grupele de utilizatori;
- Reinventarea serviciilor de bibliotecă;
- Cunoașterea mai bună a utilizatorilor și non-utilizatorilor;
- Crearea imaginii bibliotecii în comunitate;
- Centrarea pe tehnologii.

Reieșind din tendințele globale și specificul național, pentru anul 2019 au fost stabilite patru priorități:

- implementarea noului cadru de reglementare;
- dezvoltarea serviciilor inovative de

bibliotecă ca bază pentru dezvoltarea comunităților prin susținerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030;

- promovarea lecturii ca bază pentru cunoaștere și dezvoltare;

- evaluarea impactului bibliotecii, dezvoltarea instrumentelor de impact și utilizarea datelor în promovarea bibliotecii.

Aceste aspecte și priorități, adaptate la necesitățile și posibilitățile instituțiilor concrete, vor trebui să-și găsească oglindire în programele și strategiile bibliotecilor pentru anul 2019.

În ultimii ani, bibliotecile sunt într-o continuă luptă pentru a-și demonstra importanța și relevanța într-o lume în continuă schimbare. Îngrijorarea privind viitorul bibliotecii este una internațională și a fost expusă foarte exact de Gerald Leitner, secretarul general IFLA, în nota de inițiere în lucrarea „Actualizările 2018 ale Raportului IFLA privind Tendințele”. Secretarul general IFLA, care cunoaște ca nimeni altul problemele domeniului, consideră că:

„Într-o lume a schimbărilor rapide unica certitudine este incertitudinea;

Viziunea Globală IFLA privind viitorul bibliotecilor nu este despre prezicerea viitorului, dar despre pregătirea pentru viitor;

Nu putem spune unde vom ajunge în următorii 10 ani, dar cunoaștem că prin concentrarea inteligenței, forțelor și vocilor noastre vom fi poziționați mai bine pentru a răspunde;

Lipsa certitudinii nu trebuie să însemne lipsa încrederii;

Colecțiile, serviciile, misiunea trebuie adaptate în corespundere cu necesitățile și așteptările utilizatorilor pe căi inovative despre care nici nu ne imaginăm cu câțiva ani în urmă;

Schimbarea timpurilor nu trebuie să însemne neapărat și schimbarea valorilor, mai ales când aceste valori constau în servicii publice, dezvoltare individuală și comunitară, promovarea inovațiilor, prezerwarea moștenirii;

Nu putem fi siguri ce surprize oferă viitorul, dar trebuie să fim pregătiți;

Bibliotecile au ceea ce este nevoie pentru a supraviețui și pentru a prospera;

Datorăm aceasta nouă înșine, comunităților noastre, acum și în viitor, pentru

a reuși”.

Comunitatea bibliotecară internațională face eforturi enorme pentru a putea menține biblioteca relevantă într-o perioadă când inteligența artificială ocupă tot mai mult teren în toate sferile de activitate. În zilele de 5-6 decembrie 2018, Biblioteca Națională a Norvegiei și Biblioteca Universitară Stanford, organizează la Oslo **Conferința Fantastic Futures**. Lideri ai domeniului, ingineri, tehnologi, cercetători, bibliotecari și utilizatori din bibliotecile universitare și naționale din întreaga lume s-au întrunit la această primă conferință majoră privind Inteligența Artificială în bibliotecă pentru a discuta despre modul în care tehnologiile schimbă lumea bibliotecilor.

Fără îndoială, Inteligența Artificială (IA) schimbă modul în care accesăm, gestionăm și procesăm informațiile, și are un impact enorm asupra producției de cunoștințe. Bibliotecile vor trebui să joace un rol central în păstrarea și diseminarea cunoștințelor în acest nou mediu. Inteligența Artificială reprezintă un nou nivel în dezvoltarea bibliotecii.

Lumea bibliotecară va trebui să stea cu ochii pe Norvegia. E posibil că acolo se naște un nou model biblioteconomic.

În fața bibliotecilor se deschid mai multe porți, decât se închid. Bibliotecile încă au un capital uriaș de imagine pozitivă, se bucură de susținerea intelectualilor și a cercurilor largi de utilizatori reali sau potențiali. Important este să învățăm cum să multiplicăm acest capital și să-l utilizăm pentru a asigura prosperarea bibliotecilor în viitor.

În vara acestui an, revista „Forbes” a publicat un articol semnat de un economist, care susține că în era Amazon bibliotecile nu mai servesc scopului de altădată și nu merită suportul public. Autorul sugera foarte clar că Amazon poate înlocui bibliotecile. Articolul a trezit un protest uriaș, o avalanșă de comentarii, atât în interiorul domeniului, cât și în exterior cu argumente grele pro bibliotecă, și revista s-a văzut nevoită să radieze articolul de pe site.

La 16 noiembrie 2018 a fost publicat **Raportul special al ONU privind Marea Britanie**, raportor profesorul Philip Alston, expert special al Națiunilor Unite privind sărăcia extremă și drepturile omului. Philp

Alston este australian și provine, astfel, dintr-o țară cu un sistem bine finanțat și avansat de biblioteci publice. Raportul evidențiază printre altele situația dificilă a bibliotecilor publice. Căutarea în raport, după cuvinte, menționează de 15 ori cuvântul bibliotecă, iar unele mențiuni sunt foarte directe și profunde. Acestea evidențiază importanța bibliotecilor publice și daunele provocate de reduceri, acum și în viitor. Philip Alston subliniază, de asemenea, decizia imperativă de a finanța programul **Citizens Advice/Consilierea Cetățenilor**, ca unic furnizor de asistență digitală pentru a face un lucru pe care bibliotecile îl fac deja. Se consideră că Citizens Advice va distra finanțarea de la bibliotecile publice și alte organizații, care au creat programe improvizate de sprijin digital.

Indiferent de mărime, bibliotecile sunt spații pentru membrii comunității în care aceștia învață, comunică și participă. Evident, calitatea serviciilor trebuie să fie aceeași. Recent, a fost prezentat un nou sistem de ierarhizare a bibliotecilor publice din Europa, Library Ranking Europe (LRE), creat de Maija Berndtson, fosta directoare a Bibliotecii Orașenești Helsinki și Mats Öström, care a lucrat ca director de bibliotecă și director cultură în municipalitățile din Suedia. Sistemul se fundamentează pe abilitățile diferitelor biblioteci europene de a oferi servicii de calitate utilizatorilor. Criteriile de evaluare se bazează pe necesitățile și perspectiva cetățenilor și utilizatorilor. LRE face posibilă compararea bibliotecilor de diferite mărimi și cu resurse și potențial diferit.

Valorile evaluării vin din ideologia și tradițiile bibliotecilor nordice, unde bibliotecile publice sunt importante pentru: democrație, libertatea de exprimare, oferta informațională, cultură, educație, cercetare și dezvoltare socială.

Evaluarea se face în baza metodei vizitelor anonime. Sistemul de clasificare (poate fi acesat pe site-ul proiectului www.library-ranking.com) constă din categorii principale cum ar fi informații despre bibliotecă și site-ul ei, vizibilitate, acces, servicii și oferte, facilități, diversitatea colecțiilor, libertatea de exprimare și a posibilităților. De exemplu, în subcategorii se atrage atenție la informațiile existente despre bibliotecă, cât

de ușor poate fi găsită biblioteca, orele în care este deschisă pentru public, cât de accesibile sunt facilitățile pentru persoane cu dizabilități.

Categoria principală „servicii și oferte” include subiecte precum media, taxe, amenzi, programe, servicii speciale, tehnologii informaționale, cafea etc. În categoria „facilități” este evaluată iluminarea, gustul estetic, spațiile, posibilitatea de a studia în liniște sau de a socializa.

Scala de evaluare are șase stele (după modelul hotelurilor) de la „slab” până la „exceptional”.

Diferența de alte sisteme de clasificare constă în faptul că este evaluată abilitatea bibliotecii de a oferi utilizatorilor servicii. În acest sistem nu se lucrează cu statistici, resurse sau management.

Testarea proiectului a început cu 4 ani în urmă. Până acum au fost evaluate 60 de biblioteci din 14 țări europene, iar concluzia este că sistemul funcționează.

Ambiția inițiatorilor proiectului este de a lucra cu toate tipurile de biblioteci orașenești din Europa. Mărimea bibliotecii sau a localității nu este de importanță crucială când este vorba de calitatea serviciilor. Chiar și bibliotecile din orașe mici au primit cinci stele sau „excelent”, în timp ce bibliotecile mari au primit o stea, adică bibliotecă slabă.

Autorii proiectului au fost surprinși să descopere că, deși există atât de multe biblioteci minunate în Europa, foarte rare sunt cele care figurează pe hărți și încă mai puține figurează în ghiduri pentru turiști.

Ca spații gratuite și instituții culturale semnificative, bibliotecile publice, cel puțin în orașele mari, trebuie să-și promoveze facilitățile și serviciile pentru turiști și oaspeți. Sistemul reprezintă o cale ușoară de a compara bibliotecile publice din Europa. Acesta este un instrument de dezvoltare pentru fiecare bibliotecă. Deși biblioteca este vizitată anonim fără a fi contactată în avans, după vizită, LRE poate oferi detalii, veni cu feedback despre cum biblioteca își poate îmbunătăți serviciile. Câteodată, schimbările care nu sunt costisitoare pot însemna enorm pentru utilizatori/clienti.

LRE consideră că toate bibliotecile publice din Europa merită un simbol sau logotip comun, ca în sfera turismului. Bibliotecile

publice din Europa au mult de câștigat dacă vor demonstra că ele colaborează într-o rețea eficientă. Un simbol comun conectat cu un sistem de stele va fi mai prietenos pentru utilizatori și va încuraja bibliotecile să-și îmbunătățească serviciile, făcându-le mai vizibile. Dar cea mai importantă este dezvoltarea calității și utilității pentru cetățeni.

Un document de mare valoare pentru programarea activității bibliotecilor în anul 2019 și, mai ales, pentru diversificarea serviciilor este lucrarea „Actualizările 2018 ale Raportului IFLA privind tendințele”.

Varianta originală a „Raportului IFLA privind Tendințele”, publicată în anul 2013, este periodic actualizată. De menționat, în special, actualizările 2016, 2017, 2018. Actualizările 2018 ale raportului oferă o șansă nu numai pentru a identifica noi tendințe, ci și pentru a vedea cum acestea interacționează și explorează implicațiile bibliotecilor.

Bazate pe cunoștințele experților externi, ele reprezintă materia primă pentru reflecția asupra modului în care bibliotecile pot acționa pentru a-și menține și consolida relevanța și impactul în lumea de astăzi.

În raportul original au fost selectate cinci sfere unde evoluțiile au modelat mediul informațional global, respectiv:

- niveluri de acces la informații;
- educație online;
- confidențialitate/viața privată;
- oportunități pentru voci noi;
- impactul tehnologiilor noi.

Care sunt accentele în actualizările 2018 ale Raportului IFLA privind tendințele?

O temă discutată pe larg este fenomenul reducerii numărului de biblioteci. Ca exemplu negativ este invocată situația din Regatul Unit, unde începând cu anul 2010 au fost închise peste 478 de biblioteci, au fost pierdute peste 8 000 locuri de muncă, iar peste 570 de biblioteci sunt administrate de voluntari. În octombrie 2018, Guvernului Britanic i-a fost adresată o petiție cu peste 26 000 de semnături pro bibliotecă, printre semnatori Neil Gaiman și J.K. Rowling în care acesta este rugat să resusciteze bibliotecile și să protejeze resursele publice. Răspunsul oficialilor a fost că totul este în regulă, că guvernul investește foarte mulți bani și că finanțarea este, oricum,

o chestiune locală. Organizatorii petiției ținesc acum un alt organ de decizie. Sunt necesare încă 74 000 de semnături până în martie 2019 pentru ca problema să fie dezbătută în Parlamentul Britanic. Este foarte clar că viitorul bibliotecilor depinde, în mare parte, de viitorul finanțelor.

Printre temele-cheie acoperite de actualizările 2018 un loc aparte ocupă și specificul activității bibliotecii în era digitală, numită acum și post-adevăr. În întreaga lume, Internetul se confruntă cu o criză de încredere, din cauza lipsei de înțelegere, și de neliniște totală generată de puterea uriașă deținută de gigantul internetului. Contracurarea știrilor false este un argument puternic pro bibliotecă. „Știrile false” și proliferarea lor prin internet sunt percepute de experți ca fenomenul „antilibRARY/antibibliotecă”. *Antibiblioteca* se caracterizează prin viteză, dematerializare și egalitate – însemnând că toate informațiile sunt tratate la fel, și nu există nicio modalitate de a stabili autenticitatea sau autoritatea. Problema constă în faptul că informațiile false nu conțin cunoștințe.

Contracurarea știrilor false este un argument puternic pro bibliotecă. În acest context poate fi invocat Neil Gaiman, care scria că Internetul poate oferi la o întrebare 100 000 de răspunsuri, iar bibliotecarul unul, dar cel corect. Acum, mai recent cunoștințele în general, împreună cu expertiza, sunt văzute din ce în ce mai mult nu ca ceva opțional, dar ca un semn de elitism. Această viziune reprezintă o provocare pentru biblioteci, care au meritat pe bună dreptate ele însele să ofere atât expertiză proprie, cât și expertiza altora.

În loc să cadă victimă web-ului, bibliotecile trebuie să conștientizeze că au potențialul de a face Internetul mai util, echitabil, responsabil, inclusiv și să acționeze în consecință. Bibliotecile ar trebui să folosească această ocazie pentru redefinirea ofertelor, accentuarea valorilor, misiunii și pentru ca să joace un rol central în responsabilizarea internetului prin conținuturile plasate în spațiul virtual. Bibliotecile pot juca un rol-cheie, prin conexiunile internet de care dispun, ca porți între infrastructura locală și infrastructura globală, ca surse de materiale relevante la nivel local, și ca loc fizic pentru discuții,

instruire etc.

În sfera digitală **supravegherea vieții private** este o permanență. Companiile online urmăresc să adune cât mai multe informații despre activitățile digitale pentru a vinde publicitatea, care este orientată spre interesele speciale ale persoanelor. Cât de periculoasă este această abordare a devenit evident recent, în lumina Scandalului Cambridge Analytica, în care se presupune că profilurile utilizatorilor Facebook au fost folosite pentru a influența rezultatele voturilor în SUA, Regatul Unit și în întreaga lume.

Deși, trebuie de remarcat și faptul că Harari în *Homo Deus* scrie că „În secolul al XXI-lea datele personale reprezintă probabil cea mai valoroasă resursă pe care o mai au de oferit majoritatea oamenilor și le punem la dispoziția giganților din domeniul tehnologiei pentru niște servicii de e-mail și clipuri amuzante cu pisici”.

Cum pot răspunde bibliotecile? Lista provocărilor grave pentru biblioteci și valorile pe care le reprezintă este lungă. Dar situația nu este fără speranță. Într-adevăr, bibliotecile sunt bine plasate pentru a juca un rol important și a răspunde acestor provocări. De exemplu, deși viața privată în spațiul virtual este supravegheată masiv, acolo sunt de asemenea soluții tehnice eficiente cu care informațiile personale pot fi protejate. Problema constă în faptul, că utilizatorii nu cunosc despre existența lor sau cred că acestea sunt prea complexe și, prin urmare, renunță la beneficiile lor. Bibliotecile ar putea începe să folosească aceste realizări tehnologice, dând exemple pozitive de utilizare.

Deși provocările cu care se confruntă bibliotecarii de astăzi sunt probabil mai mari, decât au fost pe tot parcursul existenței, la fel de mari sunt și oportunitățile de abordare a acestora. Internetul poate avea o putere înspăimântătoare de distrugere, dar ea poate deveni, de asemenea, un mod de a lucra cu alții pentru a construi. Abilitățile de bază ale bibliotecarilor de a aduna, conserva și disemina cunoștințele rămân la fel de vitale și astăzi, cum au fost cu o mie de ani în urmă. Bibliotecile trebuie să trâmbețeze că există și apoi, prin porțile deschise, să atragă cât mai mulți oameni posibil.

Abilitățile digitale versus înțelegerea

digitală. Studiile demonstrează, că publicul are o înțelegere limitată asupra modului în care companiile din sfera TIC funcționează atât din punctul de vedere al utilizării datelor personale, cât și a modelelor de finanțare. De exemplu, un studiu recent demonstrează că numai 17% dintre respondenți au realizat că informațiile pe care le distribuie sunt colectate. Mai puțin de o treime au înțeles că întreprinderile câștigă bani din vânzarea datelor. Oamenii vor să cunoască mai mult despre modul în care sunt utilizate datele lor, dar, de asemenea, mai larg despre valorile, guvernarea și respectarea legilor de către aceste companii. Bibliotecile pot ajuta oamenii să înțeleagă esența acestor probleme.

Dacă până acum se vorbea mai mult despre dezvoltarea abilităților digitale, acum se pune un accent mai aprofundat pe înțelegerea digitală, care reflectă abilitatea de a folosi tehnologia și de a înțelege, în termeni reali, impactul pe care îl are asupra vieții persoanelor. De exemplu, oameni cu abilități digitale pot utiliza Facebook-ul, cei care posedă înțelegerea digitală cunosc cum Facebook-ul colectează date despre ei și evident le utilizează. Persoanele cu abilități digitale pot cumpăra pe Amazon; cei cu înțelegere digitală își pot exercita drepturile de consum pe internet. Aceasta este o oportunitate excelentă în care bibliotecile se pot angaja și ajuta persoanele. Unele biblioteci deja au elaborat ghiduri sau modele de înțelegere digitală.

Argumente pro bibliotecă. O idee importantă care se desprinde din „Actualizările 2018 ale Raportului IFLA privind Tendințele” este că argumentele cu greutate pro bibliotecă, în lupta de salvare a acestora, invocă influența negativă pe care o poate avea lipsa cărților asupra dezvoltării persoanelor.

Cărțile și bibliotecarul sunt invocate și de intelectualii englezi, printre care și Neil Gaiman, în campania de protejare a bibliotecilor școlare din Anglia, care, de rând cu bibliotecile publice, au cunoscut în ultimii ani furia reducerilor.

Aceasta nu înseamnă că argumentele nu mai pot include și faptul că biblioteca este locul (în Anglia, de exemplu) unde pensionarii își reinnoiesc permisul pentru autobuz, elevii își fac temele, solicitanții de

locuri de muncă folosesc computerele, internetul și asistența bibliotecarilor, părinții tineri își aduc copiii, iar vârstnicii își găsesc o companie pentru socializare. Toate serviciile sunt importante, ... dar biblioteca este locul care pregătește persoanele pentru viitor, iar aceasta implică cunoașterea, informația și lectura.

Nu poți deschide o bibliotecă fără cărți, iar, dacă ai investit în cărți, trebuie să știi ce să faci cu ele. Lectura însoțește persoanele la fiecare etapă a dezvoltării și mărimea bogăției acumulate din lectură depinde, în mare parte, de implicarea familiei, sistemului de învățământ și a instituțiilor info-documentare.

Fără biblioteci și resursele deținute incluziunea vârstnicilor nu mai este posibilă, iar copiii și adolescenții vor fi în stradă.

Raportul IFLA privind Viziunea Globală a Bibliotecii. În martie 2018 a fost publicat „Rezumatul Raportului IFLA privind Viziunea Globală a Bibliotecii”, așteptat cu nerăbdare de comunitatea profesională. Raportul dezvăluie perspective incredibile asupra viziunilor a peste 31.000 de participanți din 213 de țări și teritorii de pe toate cele șapte continente.

Cea mai importantă constatare din discuția despre viziunea globală este descoperirea că, la nivel global, bibliotecile au aceleași obiective. Pe întreg spectrul de regiuni, tipuri de biblioteci, generații, profesioniștii domeniului împărtășesc un angajament profund pentru valoarea și rolul durabil al bibliotecilor. Aceasta ne oferă o bază solidă pentru a explora modul în care un domeniu biblioteconomic unit poate răspunde provocărilor viitorului.

Discuțiile privind Viziunea Globală sistematizate în „Top 10 Repere și Oportunități” scot în relief faptul că bibliotecile sunt:

Dedicate să ofere acces egal și liber la informații și cunoștințe;

Profund angajate în rolurile principale de susținere a alfabetizării, învățării și lecturii;

Concentrate pe comunități; Orientate spre îmbunătățirea inovării digitale;

Avocați pentru biblioteci la nivel național și regional;

Conștiente că finanțarea este cea mai mare provocare;

Dispuse să lucreze mai mult în colabo-

rare și să dezvolte parteneriate puternice; Dispuse să fie mai puțin birocratice și mai rezistente la schimbare;

Mândre să fie gardienii memoriei lumii;

Orientate spre atragerea tinerilor profesioniști profund angajați și dornici să conducă.

Pentru fiecare reper există și zece oportunități de acțiune.

În faza a doua de elaborare a viziunii globale, IFLA a inițiat o platformă de colectare a ideilor pentru activitățile de edificare a unui domeniu biblioteconomic global mai puternic. Termenul-limită de colectare a ideilor a fost 31 octombrie 2019. În perioada septembrie 2018 - martie 2019 se va realiza analiza ideilor și conceptualizarea acțiunilor viziunii globale, iar în august 2019 va fi lansată strategia IFLA 2019-2024.

Cum văd prioritățile pentru Finlanda și pentru Europa bibliotecarii finlandezi? Prioritățile de țară (Finlanda):

- Trebuie să fim campioni ai libertății intelectuale;

- Trebuie să dezvoltăm spiritul colaborării;

- Trebuie să ne asigurăm că decidenții înțeleg valoarea și impactul bibliotecii.

Priorități pentru Europa:

- Trebuie să fim campioni ai libertății intelectuale;

- Trebuie să maximizăm accesul la moștenirea documentară mondială;

- Trebuie să dezvoltăm spiritul de colaborare;

- Trebuie să înțelegem mai bine nevoile comunității și să conceptualizăm servicii de impact;

- Trebuie să ajustăm rolurile tradiționale erei digitale.

De menționat că viziunile diferitor instituții, privind întrebarea cum ar putea un câmp unificat de bibliotecă să răspundă provocărilor identificate (Q11), sunt variate, dar majoritatea arată spre: Colaborare, Advocacy, Vizibilitate, Leadership puternic.

În acest context, liderii și formatori de opinie ai domeniului au niște responsabilități uriașe. În aceste timpuri de incertitudine, mesajul liderilor și formatorilor de opinie trebuie să fie unul foarte bine calculat și echilibrat. Mesaje de felul: scopul bibliotecilor nu mai sunt cărțile nu prevestesc nimic bun bibliotecii. Entitatea fără cărți va fi ceva, dar nu bibliotecă.

Trebuie să avem mare grijă ce ne dorim. S-ar putea întâmpla să se realizeze și nu în beneficiul bibliotecii și al profesiei. Și mare atenție la servicii și activități! Unii colegi bibliotecari au ajuns să facă în bibliotecă unghii!? Trebuie să recunoaștem că sunt frumoase, dar de scurtă durată. Bibliotecile dintotdeauna au lucrat pe termen lung, au pregătit oamenii pentru viitor. Și așa va rămâne.

Un alt document care trebuie să reprezinte un reper pentru procesul de planificare, mai ales pentru bibliotecile universitare, este „**10 tendințe de top în bibliotecile universitare**”. Documentul este publicat o dată la doi ani de către ACRL Research Planning and Review Committee. Temele accentuate în mod deosebit în ediția 2018 a documentului sunt impactul forței de muncă, al tehnologiilor și al mediului politic asupra bibliotecilor.

Documentul de bază, care trebuie să stea la baza programării serviciilor pentru anul 2019, precum și la baza planificării este Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, aprobată la 8 noiembrie 2018 de Guvernul Republicii Moldova.

Strategia stabilește prioritățile sectoriale de dezvoltare pe termen lung, fiind orientată spre sporirea calității vieții cetățenilor. Aceasta urmărește centrarea politicilor publice din Republica Moldova pe proble-

mele, interesele și aspirațiile oamenilor. De asemenea, documentul va contribui la distribuirea strategică a resurselor bugetare și instituționale, în funcție de obiectivele stabilite pentru cei patru piloni de bază:

1. Economia durabilă și incluzivă;
2. Capital uman și social robust;
3. Instituții oneste și eficiente;
4. Mediu ambiant sănătos.

Pentru dezvoltarea domeniilor menționate, până în anul 2030, au fost stabilite 10 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), la nivel național, printre care garantarea educației de calitate, asigurarea unei guvernări eficiente, creșterea accesului oamenilor la infrastructură și ameliorarea condițiilor de muncă.

În loc de epilog

„Dacă avem vreo șansă de a reconstrui o societate mai bună, o infrastructură socială cum este biblioteca, este exact ceea ce avem nevoie”. (Eric Klinenberg, profesor de sociologie, directorul institutului pentru cunoștințe publice la Universitatea New York).

De ce o persoană din exteriorul domeniului, un sociolog crede că acum avem nevoie de bibliotecă mai mult decât oricând? O temă de dezbateri extrem de importantă! În anul 2019 – Anul promovării imaginii bibliotecii în comunitate trebuie să căutăm și să găsim răspunsuri!

Referințe bibliografice:

1. 26 PEOPLE Told Us How Public Libraries Make Their Lives Better [online] [Accesat 22.11.2018]. Disponibil: <https://www.buzzfeednews.com/article/ariannarebolini/how-public-libraries-make-your-life-better>.
2. ABOLISHING fines [online] [Accesat 22.11.2018]. Disponibil: <http://www.publiclibrariesnews.com/practitioners/abolishing-fines>.
3. GLOBAL Vizion Report Summary [online] [Accesat 19.11.2018]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary.pdf/>.
4. LEGEA cu privire la biblioteci [online] [Accesat 27.11.2018]. Disponibil: <https://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Lege-cu-privire-la-biblioteci.pdf>.
5. REPORT of the Finnish meeting How a united library field can tackle the challenges of the future – Ideas for actions [online] [Accesat 22.11.2018]. Disponibil: http://kirjastoletti.fi/files/julkaisut/Global_Vision_Finland_2018.pdf.
6. STATEMENT on Visit to the United Kingdom, by Professor Philip Alston, United Nations Special Rapporteur on extreme poverty and human rights [online] [Accesat 19.11.2018]. Disponibil: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=23881&LangID=E>.
7. Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” [online] [Accesat 22.11.2018]. Disponibil: <https://gov.md/ro/content/strategia-nationala-de-dezvoltare-moldova-2030-aprobata-de-guvern>
8. Viziune globală Rezumatul raportului Top 10 aspecte cheie și oportunități. [online] [Accesat 21.11.2018]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary-ro.pdf>